

Dagmar Reinåmo



Streif gjennom et liv





Tekstredigering, layout, grafikk, foto/fotoredigering: Ståle Reinåmo

Dagmar Reinåmo:

Streif gjennom et liv

Innhold

Forord	7
Straumen	8
Nyvollen	8
Mamma	8
Tidlig barndom	9
Barndomsminner	10
Hushjelper	13
Augusta	14
Skolejente	17
Alene igjen	18
Konfirmasjon	19
Tjenestejente	19
Ungdomstid	20
Solhaug	21
Reinåmoen	24
Krigen	26
Sangkor	28
Båsmoen	28
Husmorskole	30
Hos Arvid og Frida	32
Høgåsen	32
Johan	34
Barn	35
Anna og Levi på Sagen	38
Sykdom	40
Minne om Silva	43
Minne hver gang	44
Sluttord	46

Tillegg

Slektstre	48
Etterkommere	50
Dagmar og dyrene	58
Alderdom	60
Etterord	62

Straumen

Straumen er heimbygda mi. Ei idyllisk bygd som tilhørte Sør-Rana kommune den gang jeg ble født. Her var ikke bilvei, og ikke utbygd kraftlinje. På Nyrud ("Sjymyra") var det telefonstasjon, den eneste telefonen i bygda. En gang i uka kom "dampen" og la til ved kaia på Eidet. Der var det ekspedisjon, og alt av varer og post kom den veien. På samme sted var der en liten butikk. Og alle fra bygda måtte dit for å hente post og kjøpe det nødvendige. To ganger i uka gikk det motorbåt til Hemnes, som var hovedstedet i kommunen. Det var også de som brukte robåt. Det kostet tross alt noen kroner med motorbåten. Far var en av dem.

Nyvollen

Jeg vokste opp på småbruket Nyvoll. Far kjøpte stedet, som da tilhørte Jamtjord. Den flata far bygde huset på, kalte de Simalivollen. Men far kalte stedet Nyvoll. Selv tok han navnet Thomas Nilsen Nyvoll. Vi jentene var født her og brukte bare Nyvoll som etternavn. Bare Normann og den første Margit er født på Båsmoen hvor familien bodde før.



Mamma

Min mor het Anna Marie, født Bjerkli. Far og mor fikk fire barn. Normann Bang, født i 1909. Margit Ovidis, født i 1911. Hun døde fem år gammel. Så fikk de en jente i 1917. Hun fikk navnet Margit Ovidis, etter den første Margit. Og enda en jente den 29. februar i 1920. Denne minste var meg.



Anna Marie Nyvoll
f. 3.4.1886, d. 18.9.1921



Anna Marie, f. Bjerkli (til høyre)
og ei venninne

Mor døde fra oss bare 35 år gammel. Hun fikk mavekreft, og det gikk så fort. Med sorg har hun sagt: "Det blir verst for småjentene". Normann var tolv år, Margit fire og jeg ett. Margit husker mor så vidt. Jeg var av og til sjalu fordi jeg ikke hadde en mamma å minnes. Men Margit fortalte gjerne om de minner hun hadde av mor. En gang mens mor vaska gulv, ble hun satt til å vogge meg i søvn. Vogga veltet, og jeg havna på gulvet, men heldigvis gikk det bra. Så fortalte hun om dagen da mor døde. Hun husket far kom ut fra sengrommet med et håndkle foran øynene. På begravelsesdagen trøstet far Margit med at kanskje fikk vi en ny mamma. Lite ante hun da hva det ville innebære.

Tidlig barndom

Nyvoll er et koselig sted. Det ligger så fint til i ly for vind og vær. I Simalia vokste trær av forskjellig slag. Der var en hel flora av blomster, og der var et rikt fugleliv. Ingen andre steder har jeg blitt vekket med så mye fuglesang. Fjøset var lite men velstelt. Der bodde to kyr, et par sauer og noen høns. Far sådde korn som han tørket på staur. Senere tresket han det med et redskap som de kalte sloge. De svingte og slo til kornet var skilt fra halmen. Der var også to

kvernsteiner, men jeg husker ikke å ha sett dem i bruk. I slotta bar far alt høyet inn som høybærer på ryggen.

Far måtte også ha arbeid utenfor heimet for å skaffe nok til seg og sine. En del av vinteren arbeidet han i Lofoten som ”landkrabbe”. Han likte seg ikke på



Thomas Andreas Nilsen Nyvoll
f. 28.7.1881, d. 25.1.1960

sjøen. Ellers i året ble det veiarbeid der det var bruk for arbeidsfolk. Han arbeidet i mange år på det vi kalte Sørlandsveien, den fra Finneidfjord til Mo. Da var det bra å ha en storebror til å ta seg av fjøs, matlaging og pass av oss søsken.

Normann hadde mange venner, og det var ikke fritt for at han, sammen med de andre, hadde moro av å erte oss. Jeg husker vi sprang rundt huset i vill redsel med de andre ungguttene i hælene.

Barndomsminner

Resatjønn

Det var nesten skremmende å komme opp bakken mot Resatjønn. Den kom så brått på da man kom opp. Særlig om kveldene når jeg var på leiting

etter buskapen, og jeg kjente meg alene. En kveld da det var kvelende varmt, og jeg selv var varm og svett, fikk jeg lyst til å kaste av meg klærne. Det måtte da gå an å vasse uti, bare litt, nær kanten? Da var det som om jeg ikke var alene lenger. Jeg syntes å se mamma, enda hun hadde vært død i mange år. Hun satt liksom et stykke unna og fulgte med meg. ”Nei, mamma, jeg skal ikke gjøre

Konfirmasjon

Året 1935 ble jeg konfirmert i Hemnes kirke av sokneprest Geitanger. På den tid var konfirmasjonsforberedelsen fire sammenhengende uker. Jeg stortrivdes med å bo på Hemnes. Skomaker Jakobsen og kona Synnøve var greie folk. Margit bodde også hos dem da hun var konfirmant. Nå var jeg voksen nok til å ta meg tjeneste.



Hemnesberget 1936. Fotograf: Anders Beer Wilse

Tjenestejente

Første tjenestestedet mitt var på nabogården, Bjerkli. Hos Georg Bjerkli var de regnet som velstandsfolk. I fjøset var det syv kyr, ungdyr og sauer, – og ikke minst, *Bella*. Hun var en hellskjønn fjordinghest, og en hjerteknuser. Ved siden av fjøset bygde Georg og sønnen Ole båter. All melking foregikk for hand. Jeg var ikke flink til å melke, hadde bare så vidt prøvd det før. Så da Pernille, datter på gården, var ferdig med fire, fem kyr, satt jeg der med den

ene. Det var ellers mye å gjøre i fjøset, som måking og rengjøring etter kyr og ungdyr som sto i alle kroker. Bella var det Ole som tok seg av. Det hele ble for slitsomt for en 16-åring. Jeg sluttet der etter knapt vinteren. Lønna var kr. 10,- pr. måned.

Engen i Straumen ble kalt *Paradiset*. Og vakkert var det virkelig der. Huset sto i hellinga mot Straumelva, og rundt omkring lå åkrene frodige og grønne. I hagen var det ærverdige gamle trær. Ja, slik så det ut om somrene så lenge jeg kan minnes. Nå er stedet uten liv, det virker nakent og forlatt.

Dit kom jeg som tjenestejente til Trygve og Inga. Heimet deres var ikke stort, men alt virket velstelt. I fjøset var der tre kyr, høns, kalkuner og hesten *Gråen*. Der var grønnsaksåkrer med blant annet nepe, hodekål og blomkål. Trygve var en flink bonde. Med sine tre kyr leverte han like mye smør som dem med syv.



Sara Bjerkli (i midten) med barna
Karen (til venstre) og Solveig (til høyre)

Han og faren Olav drev også med båtbygging. Trygve og Inga hadde tre barn: Arna, Olav og Leiv.

Det var godt å komme til Engen. Der samlet jeg krefter og kjente meg trygg. Tjenestefolk hadde ikke mye fri på den tida, men jeg syntes de behandlet meg bra. Annenhver helg fikk jeg fri. Da bar det som oftest til tante Sara på Bjerkli, som bodde i nabohuset til Georg.

Ungdomstid

I Straumen var der et ungdomslag. Selv om jeg ikke var medlem, var det likevel ikke en fest på huset som gikk meg forbi. Og i lyse sommernetter ble det "forelskelser", trodde jeg. En ung jente var i ferd med å bli voksen.

Nå var bilveien kommet delvis gjennom bygda, og jeg måtte lære meg

For meg var nok det verste å tenke på krigsfangene. Vi hørte stadig om vold og drap, og gravhaugen ble bare større og større nede på Fagerlivollen i Korgen der fangeleiren lå. Og jeg så dem, unge gutter i utslitte sko på vei til tvangsarbeid, også her i Reinåmoskogen. Ungdom uten håp om å få treffe sine igjen.

Sangkor

Men krigsårene bød ikke bare på tårer. Jeg søkte ut blant annen ungdom. Natta var mi. All offentlig dans var forbudt under krigen, men gressenga var fri, og til musikk fra et positiv, danset vi sommernatta lang. Det hendte det var bare timen å slappe av på til fjøstid på morgenen. Jeg begynte også i sangkor. Dirigenten var Guttorm Bjerkmo. Det var ikke helt enkelt å drive med korsang med alle tyskerne rundt veggene. Guttorm benyttet også en del frihetssanger, og med dører og vinduer godt lukket, sang vi av full hals om landet vårt. Gleden varte ikke lenge. Fra før var koret utsagt fra bedehuset av misjonsforeningen, fordi vi skulle ha knust kopper på kjøkkenet. Det var falsk beskyldning. Denne gang måtte vi ut av ungdomshuset fordi tyskerne trengte det. Vi fikk låne et rom på skolen til øvelsene, men etter en tid ble hele skola okkupert. Det ble i all hast satt opp en bygning på én etasje til skolehus. I dag er alt revet. Om korets videre skjebne husker jeg ikke. Jeg slutta der.

Båsmoen

Det ble mye fram og tilbake mens jeg var tjenestejente på Reinåmoen. Båsmoen var mitt andre heim. Margit giftet seg med Helge Bjerkli, og var blitt mor til Anne Margrethe i 1941. Det ble mer familieførøkelse, så da Harry kom til verden i 1944, var jeg der. Fødselen skjedde heime, og jeg fikk oppleve å se et barn bli født. Jordmora ropte for å få hjelp. Da var jeg 24 år. Og atter en gang fikk jeg stelle et nyfødt barn. Senere fikk de Torvid, og etter han Liv Mari. De to siste ble født på Mo. Jeg bodde mye hos Margit og Helge, og ingen steder har jeg trivdes så godt og hatt det så bra.



Anne Margrethe og jeg



Jeg, Anne Margrethe,
Ståle og Johan

Besøk fra Båsmoen
Bak: Harry og
Anne-Margrethe
Foran:
Ståle, Liv Mari og
Torvid

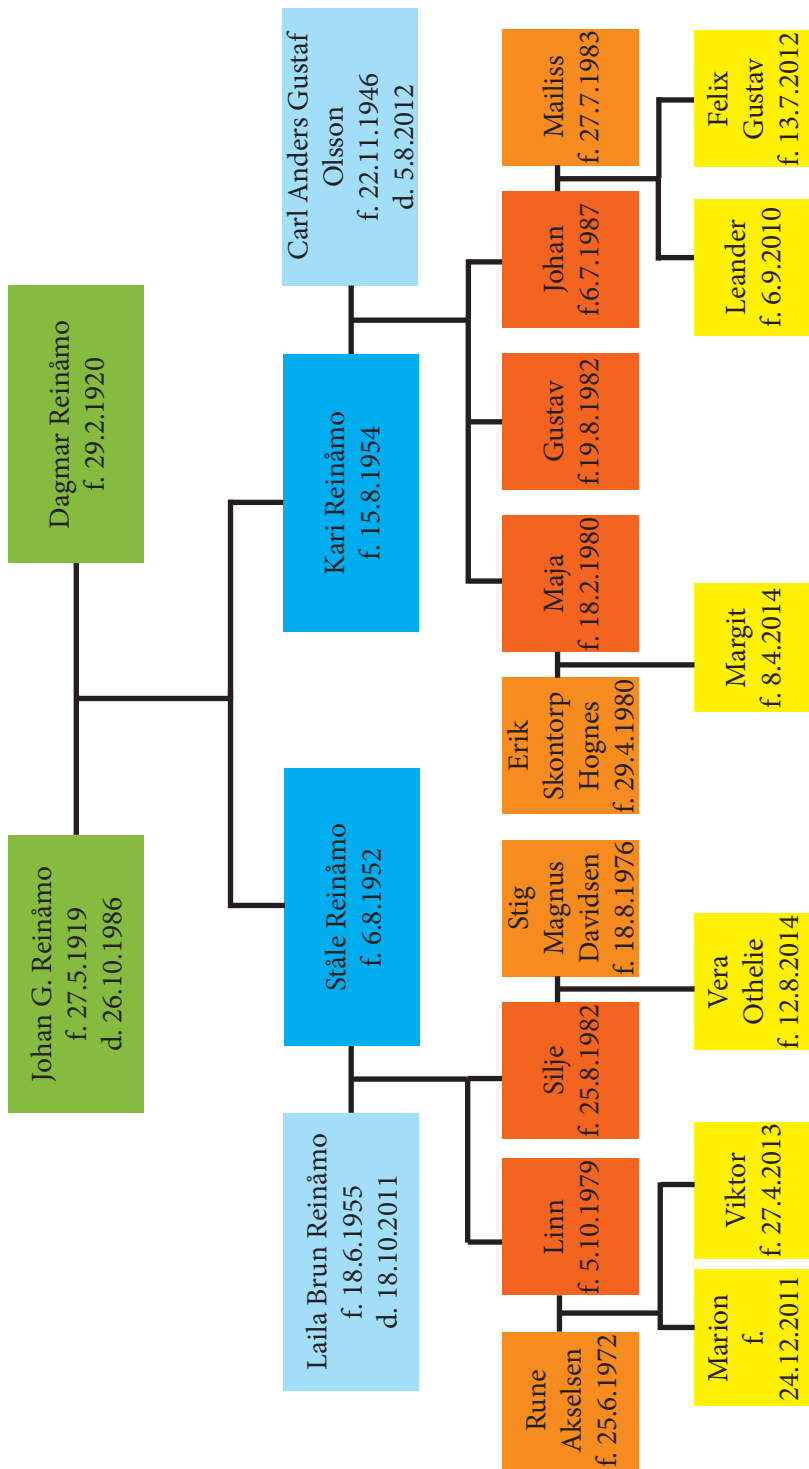


Ståle



Jul. Bergljot på besøk.

Slektstre



Dagmar og dyrene

Mammas hjerte for dyr overgår det meste. Fra kyr til humler, alle behandles med kjærlighet og omsorg. Hunder og katter ikke minst! I alle år har hun sørget for at lauskattene på gården fikk mat og pleie, sommer som vinter. Mamma skal ha mye av æren for at alle dyr på Reinåmoen hadde et godt liv.



Johannes



Silva



Burre



En ung Lukas

